Péter - Pál Útján

A szentendrei Keresztelő Szent János Plébánia lapja 231. szám 2026.V.

Assisi Szent Ferenc nyomában

Plébániai élet

Temetőinkről

Szent Márton Szentendrén - Hidegkuti Gergely

Miért engedi Isten? - Monostori László

A lényegre figyelj! - novella

A gránitból és üvegből készült tabernákulum

Jézus születésének 2000. évfordulója és a kereszténység felvételének 1000. évfordulója alkalmából 1999-ben átfogó felújításon esett át a Péter-Pál-templom belső tere. A munkák lebonyolítását Szuromi Imre építész-képzőművész vállalta magára, akinek alkotásait számos helyen csodálhatjuk meg Szentendrén: ő készítette többek között a Ferences Gimnáziumban látható sgrafitto-sorozatot Szent Ferenc életéről, de az ő nevéhez fűződik a Duna korzón látható Kucsera Ferenc-emlékkereszt is.

A munkálatok során megújult a kórus, az orgona, elkészült az új padlóburkolat padlófűtéssel, és helyére került az Ószövetségi szent sátor modern utóda: az új tabernákulum (latinul: „kis hajlék”); az Oltáriszentség őrzésének helye. A tabernákulumot Szuromi Imre tervezte, a megvalósításában pedig különböző szentendrei kőfaragó és üvegműves szakemberek segédkeztek. Súlyos üvegajtaján a felirat az Eucharisztiáról szól: „Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér.”

Ahogyan a Péter-Pál-templom névadó szentjeit ábrázoló két kőtábla a szentély jobb oldalán a szentek „meghívását” ábrázolja, ugyanúgy a tabernákulum is a meghívásról szól. Mózes ószövetségi meghívásának szimbólumát, az égő csipkebokrot gránitból és üvegből alkották meg a szentendrei művészek, a tabernákulum tetején látható három darab megvilágított üvegelem szimbolizálja a tüzet.

A Péter-Pál-templom névadó szentjeit ábrázoló domborművek és a modern, művészi igénnyel elkészített tabernákulum a szentélyben ugyanazt a mondanivalót erősítik: Jézus újra meg újra meghív bennünket is!

LGY

Kedves Testvérek! Nyájas Olvasók!

Szeretettel ajánljuk figyelmükbe a 231., novemberi Péter Pál Útján-t!

November. Brrr. Megvalljuk, nem ez a kedvenc hónapunk. Kosztolányi sem csinált túl nagy kedvet hozzá: „A körúton járkál a november, az utcaseprő, szegény, beteg ember….” Nem lehet sem a hónapot, sem ezt a lapszámot mással kezdeni, mint a kegyelettel, emlékezéssel: mindenszentekkor és halottak napján a temetőkben vagy otthon gondolunk elhunyt szeretteinkre. Lászay György cikke a szentendrei temetőkultúráról szól. A jól bevált rutin (temetőjárás a gyertya – gyufa – virág – kisseprű stb. kellékekkel) gyakran átlendít a fájdalmon, de megmaradhat a nehéz kérdés: Miért engedi meg az Isten? – Monostori László atyától kértünk ehhez lelki kapaszkodót, támpontot (higgyék el, adott muníciót az atya bőségesen).

Kedves őszi szentjeink is felsorakoznak! Vajnai Zsuzsa írt a 800 éve, 27 napja az égbe költözött Szent Ferencről. Szent Imre hercegre, az ifjúság védőszentjére emlékezve, Szűcs Bálint káplán atyával az ifjúsági hittanórákról beszélgettünk. Városunkban kevesen tudnak annyit a borkultúráról, mint Hidegkuti Gergely szőlész-borász, a Kőhegybor alapító tulajdonosa - Szent Márton püspök, „a bor bírája” ünnepére készülve közöljük írását.

Most is itt vannak állandó rovataink: bemutatunk templomi kincset, ajánlunnk könyvet, segítjük a színezni vágyókat, közöljük a hirdetéseket az anyakönyvi adatokkal. Következő lapszámunk az adventi időben jelenik majd meg.

Tisztelettel és szeretettel,
a szerkesztők

A szentendrei Keresztelő Szent János Plébánia lapja, 2026. év 231. szám.
Felelős kiadó: Blanckenstein György plébános, Szentendre Bajcsy-Zs. u. 2. Telefon: 26/312-545. Cikkeket és észrevételeket szeretettel várunk: peter.pal.osvenyen@gmail.com. Szerkesztőség: Vajnai Zsuzsa és Lászay György (fotós), Sebő-Käfer Csilla és Sebő Balázs, Tósoky Andrea és Tósoky Balázs, Z. Zolnay Eszter és Zalányi Levente. Lektor: Vörös Tamás. Készült 300 példányban.
Nyomtatás: VIRTUOZ Kiadó és Nyomdaipari Kft. (1037 Bp, Bécsi út 267., www.virtuoznyomda.hu).
Lapunk megjelenését a Péter – Pál Alapítvány (2000 Szentendre, Bajcsy-Zsilinszky u. 2.) támogatta, köszönjük a bizalmat!
Köszönjük Tolonics Gergely és a VIRTUOZ Nyomda támogatását!
Szerzői jogi figyelmeztetés - minden jog fenntartva.

Miért engedi Isten?

Kevés olyan kérdés van, amely ennyire elemi erővel tör fel belőlünk, mint ez, amikor elveszítünk valakit, akit szeretünk. Amíg valaki más gyászol, könnyebb megszólalni. Amikor azonban a veszteség belép a saját életünkbe, hirtelen kevésnek tűnnek a kész válaszok, sőt némelyik kifejezetten bántó is lehet. „Biztosan ennek is oka volt.” „Isten így akarta.” „Majd az idő begyógyítja.” Ezek többnyire jó szándékú mondatok, mégis vannak helyzetek, amikor többet ad a csendes jelenlét.
A gyász sokkal több annál, mint egy probléma, amelyet meg kell oldani, vagy egy feladat, amelyet ügyesen „feldolgozunk”, aztán kipipálunk. Annak a jele, hogy valakit szerettünk, és ahol nagy volt a szeretet, ott nagy tud lenni a hiány is. A keresztény hit arra hív, hogy ezt a hiányt őszintén hordozzuk Isten előtt ahelyett, hogy gyors vallásos mondatokkal betemetnénk.
Jézus magatartása is ezt mutatja. Amikor meghalt a barátja, Lázár, nem azzal kezdte, hogy elmagyarázta Mártának és Máriának a halál értelmét. János evangéliumának egyik legrövidebb, mégis talán legmegrendítőbb mondata egyszerűen ennyi: ***„Jézus könnyekre fakadt”*** (Jn 11,35). Tudta, hogy néhány perc múlva feltámasztja Lázárt, tudta, hogy nem a halálé az utolsó szó, és mégis együtt sírt azokkal, akik gyászoltak.

A hit tehát nem érzéstelenséget jelent. Aki hisz a feltámadásban, annak is fájhat rettenetesen valakinek a halála; sírhat, érezheti a szeretett személy hiányát, lehet dühös, és kérdezhet is Istentől. Akár ezt is: miért?

A Biblia tele van ilyen kérdésekkel. Jób könyvében egy szenvedő ember küzd Istennel és saját kérdéseivel, a zsoltárokban pedig újra meg újra megszólal a panasz és az Isten utáni

kiáltás. Maga Jézus is a 22. zsoltár szavaival kiált a kereszten: ***„Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?”*** (Mt 27,46; vö. Zsolt 22,2).
A keresztény ember sem ért mindent, de a kérdéseivel Istenhez fordulhat.
Mit válaszolunk hát arra, hogy miért engedi Isten a szenvedést és a halált? Először azt kell kimondanunk őszintén, hogy sok tragédia oka rejtve marad előttünk. Az Egyház tanítása sem ad olyan magyarázatot, amely minden betegség, baleset vagy korai halál mögött felismerhető isteni tervet mutatna.
A rossz rossz marad, a halál pedig ellenség: Szent Pál szavaival „utolsó ellenségként a halál semmisül meg” (1Kor 15,26).

A Bölcsesség könyve még világosabban fogalmaz: ***„Mert a halált nem Isten alkotta, ő nem leli örömét az élők pusztulásában”*** (Bölcs 1,13). Ezért óvatos lennék azzal a mondattal is, hogy „Isten elvette”. A halál titka túlságosan mély ahhoz, hogy egyetlen egyszerű magyarázattal elintézzük. A kereszténység végső válasza a szenvedésre ezért nem egy magyarázat, hanem egy személy: Jézus Krisztus. Isten közel jött hozzánk, és belépett a világunkba. Ismerte a fáradtságot, az elutasítást, a barát elvesztését, a félelmet, a testi fájdalmat és végül a halált is. Nagypénteken azt látjuk, hogy magára veszi az ember szenvedését; húsvétkor pedig legyőzi a halált, és ezzel egészen új távlatot nyit az emberi életnek.
A keresztény remény ezért mélyebbre ér annál a várakozásnál, hogy minden földi élet szépen végződjön. Vannak imádságok, amelyek ellenére meghal valaki, vannak betegségek, amelyekből nem gyógyulunk meg, és vannak búcsúk, amelyekre nem voltunk készen.

Reményünk abban áll, hogy még a halál sem szakíthat el bennünket Isten szeretetétől (vö. Róm 8,38-39).

Mindenszentek ünnepe éppen ezt a reményt állítja elénk. Elsősorban az örök életről szól: arról a megszámlálhatatlan sokaságról, amelyet a Jelenések könyve Isten trónja előtt lát (vö. Jel 7,9), azokról, akik már célba értek nála. Köztük vannak olyan emberek is, akiknek a nevét soha nem ismeri meg a világ, de életükben engedték, hogy Isten szeretete átformálja őket. Mindenszentek ünnepe így arra emlékeztet, hogy az emberi élet horizontja messzebb ér a sírnál.

Halottak napján ezért úgy lépünk be a temetőbe, hogy a hiány fájdalma mellett a reményt is magunkkal visszük. A keresztény remény együtt tud élni a könnyekkel. Amikor gyertyát gyújtunk, emlékezünk arra, akit szerettünk, imádkozunk érte, és Isten irgalmára bízzuk. A halottakért végzett imádság annak a szeretetnek a kifejezése, amely a halálon túl is Istenhez fordul a másik emberért (vö. 2Mak 12,44-45).

Azt hiszem, itt érintjük a gyász egyik legmélyebb titkát. A halállal átalakul a kapcsolatunk azzal, akit szerettünk: meg kell tanulnunk másképpen szeretni őt. Már nem tudjuk felhívni, megölelni, vagy leülni vele az asztalhoz, de tudunk érte imádkozni, hálát adhatunk azért, amit kaptunk tőle, megbocsáthatunk neki, és kérhetjük Istent, hogy ő is bocsássa meg mindazt, ami töredékes volt az életében. Rábízhatjuk arra az Istenre, aki jobban szereti őt, mint mi valaha is tudtuk. Ennek az átalakulásnak megvan a maga ideje, amely mindenkinél más. Egy illat, egy utca, egy ünnep vagy egy régi mondat évekkel később is váratlanul visszahozhatja a hiányt. Ez nem a hit gyengeségének jele, hanem annak a következménye, hogy a szeretetnek emlékezete van.

A fájdalom idővel gyakran átalakul. Eleinte betöltheti szinte az egész látóteret, később pedig lassan újra észrevesszük mellette az életet is. A hiány megmaradhat, de remélhetőleg eljön az idő, amikor arra, akit elvesztettünk, már úgy tudunk gondolni, hogy a könnyek mellett egyre több hely jut a hálának is.
A „Miért engedi Isten?” kérdésére aligha van olyan mondat, amelyet minden sír mellé odaírhatnánk. Van azonban valami, amit a hitben biztosan állíthatunk: Isten velünk marad a sír mellett, ahogy Márta és Mária mellett is ott volt. Krisztus maga is vállalta a szenvedést és a halált, feltámadásával pedig megnyitotta előttünk az élet útját. ***„Én vagyok a feltámadás és az élet”*** – mondja Jézus Lázár történetében (Jn 11,25). Mindenszentekkor ezt a reményt vihetjük magunkkal a temetőbe. A gyertya fénye kicsi a novemberi sötétben: nem világítja be az egész temetőt, és nem válaszolja meg minden kérdésünket, mégis fényt ad. A keresztény remény is ilyen. A sötétség valóságát komolyan veszi, és közben hiszi azt, amit János evangéliuma így fogalmaz meg: ***„A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel”*** (Jn 1,5).

Monostori László

A lényegre figyelj!

Atyám nagyon komolyan vette neveltetésemet. A legkiválóbb tanítók jártak hozzám, a modern kor összes tudományára oktattak. Mindezt olyan finom eleganciával tették, hogy sohasem éreztem azt, hogy követelnének tőlem valamit, egyszerűen csak felkeltették valami iránt érdeklődésemet, legyen az matematika, földrajz vagy irodalom. Gyermekként megismertem, megtanultam tisztelni és azóta is híven gyakorlom a keresztény vallást. Test és lélek egyaránt fontos: kamaszkoromtól kezdve napirendem része a testedzés: naponta tornázom, hetente úszom, vagy kilovaglunk nevelőimmel, a vívás nélkül pedig szinte el se tudom már képzelni a napjaimat. Sokat tanultam a politikáról. Akár belpolitikáról, akár külügyekről volt szó, mindig megengedte Atyám, hogy részt vegyek a megbeszélésein, a tanácsüléseken, és őszintén kíváncsi is volt a véleményemre. Kezdetben kiigazította, ha elhamarkodottan vagy hibásan alkottam ítéletet, de erre az évek múltával egyre ritkábban került sor. Láthattam közelről katonákat, közembereket és parancsnokokat egyaránt, békében, de háborúban is, tudom már, kit mi mozgat: zsold-étel-ital-nő az egyiket, hírnév és dicsőség a másikat. Megtanultam, hogy mindennek ára van: a döntéseknek anyagi előfeltételei, és jó vagy rossz következményei is vannak. Megismerhettem az emberi lelket, annak rezdüléseit, láttam haragot, féltékenységet, árulást és bosszút, de láthattam hűséget, szeretetet és odaadó támogatást is. Láttam, hogy ritkán tesz az ember bármit érdek nélkül, ám, akik érdek nélkül támogatnak, őket kell igazán megbecsülni. Megtudtam, mi a különbség a gazda és a szolga szemlélete között: a gazda a munkát akarja jól elvégeztetni, az eredményt reméli, a munkás csak a nap végét és a napi bérét várja. Atyám gyakran intett arra, mindenkihez várakozással és szeretettel forduljak, legyek irgalmas és a jót lássam bennük. Így is tettem mindenkivel, mindaddig, amíg hűtlenséget, vagy árulást nem tapasztalatam. Ekkor a keresztény megbocsátás a köteles óvatossággal és előrelátással párosult. Idővel hűséges társra is találtam feleségemben, tisztelem, becsülöm és igazán szeretem őt, nagy hálával tartozom Istennek érte, azért, hogy megismerhettem. Nem vagyok immár egyedül, sem gondolataimmal, sem gondjaimmal és örömeimmel.

Atyám jó munkát végzett, késznek érzem magam, hogy halála után - mely remélem, minél később következik majd be - jó királya legyek majd az országunknak. A tőle kapott hercegségben, a dukátusban el is kezdem az Ő elvei szerinti uralkodást, mindjárt a mai vadkanvadászat után. Csodás hajsza vár ránk az őszi igfoni erdőben! Hallom, már harmadszor kiált „kegyelmes Imre herceg!”-et a királyi vadászmester, indulnom kell.

TB

Képek: https://pixabay.com/photos/forest-fairy-tale-nature-landscape-4309913/

Elfeledett szentendrei katolikus temetők nyomában

Szentendre sokszínűsége a temetőkben is visszatükröződik. Miközben számos régészeti emlék bizonyítja, hogy a mai Szentendre területén már a bronzkorban, majd a római és a honfoglalás kori időszakban is intenzív temetkezési kultúra létezett, ez a kultúra később a történelmi korokkal együtt fejlődött és egyre változott, ahogy az újabb betelepülők magukkal hozták saját szokásaikat.

A török hódoltság után a városba érkező római katolikus dalmátok, majd a magyar lakosság fokozatosan alakították ki sajátos vallási és temetkezési hagyományaikat, amelyek látványosan elkülönültek a domináns szerb ortodox hagyományoktól. Miközben a katolikus sírokat a latin keresztek, szentképek és a nyugati keresztény ikonográfia jellemzi, a szomszédos parcellákban vagy önálló sírkertekben (például a szerb ortodox temetőben) a cirill betűs feliratok és a keleti keresztény szimbólumok vannak többségben.

Ma a Sztaravodai úti köztemetőn kívül számos, felekezeti hovatartozás szerint határozottan elkülönült sírkert van városunkban: a Szamárhegyen és közvetlen közelében található a Szerb temető, a Katolikus temető, az Evangélikus temető és az Izraelita temető. A Katolikus temetőben sajnos helyhiány miatt ma már csak azok temetkezhetnek, akiknek előre megváltott családi sírhelyük van. Ha az elérhető sírhelyek száma ennyire meghatározza azt, hogy hová temetkezhetünk, akkor felmerül a kérdés, hogy a régebbi korokban elhunyt katolikus hívek sírhelye merre található Szentendrén?

Külső temető (más néven: temetők a Kálvária körül)
1762-1790

Az 1762-ben épült Kálváriától nyugatra „külső temető” néven működött átmenetileg egy katolikus temető 1782-ig, ezt követően a Kálváriától délre nyitottak meg egy új temetőt, ám ez is csak 1790-ig működött. A halotti anyakönyvben „temető a kálváriánál” megjelöléssel szereplő sírkertek pontos elhelyezkedése nem ismert, mára ez a terület teljesen beépült belvárosi lakóövezet. 1970-ben, a temető bezárásakor az akkori plébános megáldotta a kápolna kertjét, és ettől kezdve a római katolikus hívek is ide temetkezhettek, bár a Kálvária kertje leginkább a papok és donatorok temetkezési helye lett.

Belső temető (más néven: Templomdombi temető)
~1140-1777

A legkorábbi időkben a hívek a templomba temetkeztek, egészen addig, amíg Szent László 1092-ben törvénybe foglalta, hogy „ne az egyházba, hanem a körülötte elterülő temetőbe helyezzék a halottakat”. A korabeli Szentendrén az előírásoknak megfelelően a mai Keresztelő Szent János plébániatemplom helyén állt „Sanctus Andreas” templomot körülölelő terület: a mai Templomdomb volt megáldva temetőként, és a római katolikusok ide temetkeztek egészen 1777-ig, amikor általános királyi rendelettel az odatemetést megszüntették. 1855-ben aztán a hívek megbotránkozására a temető helyén „sétatér alakíttatott”, amely állapot a mai napig fennáll. A korábbi temető felszámolásakor a csontokat a plébániatemplom sekrestyéje alatti dongaboltozatú helységbe: a csontkamrába helyezték.

Hegyi temető (más néven: Dalmát temető)

A Hegyi temető (más néven: Dalmát temető) megnyitásának ideje nem ismert. A korabeli feljegyzések szerint „a temető a város végén az úgynevezett Szamárhegyen az összes házon túl van, elég széles és mély árokkal körülvéve”. Nevét onnan kapta, hogy az eredetileg dalmátok lakta városrészben fekszik, és korábban főleg ők temetkeztek ide. A Dalmát temetőben számos régi, XIX. századi vagy akár 1782-ből származó népi faragású, dalmát nyelvű felirattal díszített kőkereszt és sírkő található, és ezeket a faragásokat vélhetően nem hivatásos sírkőfaragók készítették, hanem az elhunytak rokonai. Ahogy a magyar nyelvű katolikusok egyre nagyobb számban temetkeztek ide, a dalmát kőkeresztes-sírok mellett egyre több kovácsoltvas kereszt és magyar nyelvű felirat jelent meg, míg végül a temető neve is „Katolikus temetőre” változott. A Dalmát temető ma a Katolikus temetőn belül helyezkedik el.

Alsó temető (más néven: Budai úti temető) 1795-1976

Az Alsó temetőt 1795-ben, a mai HÉV végállomás közelében létesítette a Római Katolikus Egyház, és használatban tartotta egészen 1976-ig, amikor a buszpályaudvar bővítése, átépítése miatt a temetőt megszüntették, az exhumált sírokat pedig áthelyezték a Sztaravodai úti köztemetőbe. Az Alsó temető emlékét ma is őrzi az eredetileg 1898-ban felállított központi kereszt, amit a temető megszüntetésekor áthelyeztek a Péter-Pál-templom kertjébe, ahol azóta is áll.

Akiknek a temetőkben sincs helyük

Sajnos voltak olyanok is, akiknek egyik temetőben sem jutott hely. Az 1739-es nagy pestisjárványban elhunyt szentendreieket nem hantolhatták el az egyház temetőiben. A kór terjedésétől félve a pestisben elhunytakat átvitték a folyón, és a várostól délre, szemben a szigeten temették el őket, nyughelyük pedig mára végleg feledésbe merült.

LGy

Források:
Dr. Katona Gyuláné Szentendrey Katalin: A Szentendrei Katolikus Egyház és Plébánia Története 1002-1992
Szentendre és Vidéke

Szent Márton Szentendrén

Ahogyan a bor az eucharisztia elválaszthatatlan része, úgy az egyházi évet is átszövik a szőlővel és a borral kapcsolatos ünnepek. Ezeknek az ünnepeknek, ha szabad így nevezni, csúcsa Szent Márton, a borok bírájának napja november 11-én,
amikor a libák mellett az első bor, az újbor az asztalra kerül. Szentendrén ugyanakkor adódik egy érdekes párhuzam, ugyanis a városunk életében a 17. század végétől jelen lévő ortodox közösség boros-vallási hagyományában leegyszerűsítve Szent Trifun tölti be Márton szerepét, az újborhoz

pedig csak a tél vége felé nyúltak, február 14-én, amikor egy tőkét megmetszenek és megöntözik borral. Az egyházi gyakorlatok közti különbség megértéséhez érdemes felidézni, hogy miként alakult ki a szőlőtermesztés és a borászat hagyománya városunkban.
A római birodalom idején már igazoltan létezett Szentendre környékén borkészítés, amelyről a Skanzen területén feltárt Villa Rustica udvarház leletei tanúskodnak, ám az akkor korszerűnek nevezhető, a maihoz közelebb álló borászat az Árpád-ház idején érkezett el hozzánk. II. Béla király egy 1138-as oklevélben kő-hegyi szőlőt adományoz: ez a legfontosabb írásos bizonyítéka annak, hogy a hagyomány a kora középkorra nyúlik vissza a Dunakanyarban. Az áttörést azonban egész Európához hasonlóan a ciszterci és a bencés szerzetesek hozzák el, akik technológiával és saját szőlőfajtákkal érkeznek, és nemcsak a saját pincéjüket töltik meg jó borral, hanem a helyi lakosokat is megtanítják a szőlőművelésre és a borkészítésre.
Bár a polcról nem tudunk lekapni egy korabeli palack bort, hogy leellenőrizzük, de jelenlegi ismereteink alapján a Kárpát-medencében egészen a 17. század végéig a bor jellemzően úgynevezett fehérbor-technológiával készül. Ez azt jelenti, hogy a szőlő héját és a magokat minél hamarabb elkülönítik a musttól, így az amúgy jelentős kékszőlők héjából nem tud kioldódni a színanyag, a bor fehér (borszínű) marad.
Akkoriban az éghajlat jóval hűvösebb volt a mainál, így a szőlő kevésbé tudott beérni, a héjban levő csersav éretlen, húzós (mint a korai kökény) ízt adott volna a bornak. Ezért minden rendes gazda, amilyen hamar csak tudta, elkülönítette a mustot a szilárd részektől – kipréselte a mustot. Színes bora vélhetően csak a hanyag borásznak, meg az alkoholistáknak volt, nem véletlenül írták Thökölyről, hogy „olyan aljas ember volt, hogy még a vörösbort is megitta”.
A fehérbor ezzel szemben vélhetően friss, ropogós, üdítő és – nem utolsósorban – hamar elkészül, így az adventi böjt előtti nagy lakmározásra már fogyasztható is.

Képek: https://ilovemontenegro.blog.hu/2020/02/02/jelesnapok_st_trifun, Hidegkuti Gergely

Térjünk vissza a törökökhöz és Szentendréhez. A történelmi hátteret talán mindenki ismeri; a Püspökmajor lábánál vívott 1684-es szentendrei csata nemcsak a megszállás végét indítja el, de Szentendre is elnéptelenedik. Így pár évvel később a Rigómezőig űzött, de egy utolsó támadásra erőre kapó török elől a Duna mentén menekülő rácok egy üres városba érkeznek.

Ennek nagy jelentősége van, mert a vallásuk és a borkészítési módjuk is kissé eltérő, és nincs senki, aki figyelmeztesse őket az utóbbi mellékhatásaira. A melegebb déli területen ugyanis a szőlő egyik fontos tartósítószere – a borkősav – sokkal kevesebb a gyümölcsben, így a megromlás elkerülésére a gondos borászok ezt a héjból kioldódó csersavval „pótolják". A szőlő héja és minden más része az erjedés végéig a musttal együtt marad. Ez az úgynevezett vörösbor-technológia.

Szentendrére érve az itt talált szőlők gyors helyrehozatala után a rácok szinte azonnal nekilátnak a borkészítésnek, és az első eredmények vélhetően nem jártak sikerrel. A vörösbor halovány, íze húzós. Hiába áztatják a szőlőt hosszabb-rövidebb időig, a bor íze olyan, mintha a teafiltert bennfelejtettük volna a csészében egy napig.

Így elindul a kísérletezés, és pár évtized alatt megszületik a várost gazdaggá és híressé tevő vörös aszú. A testes, édes, magas alkoholtartalmú bor nem a tokajihoz hasonlóan készült. A leszüretelt szőlő egy részét a gazdák a zsúpfedélre fektetik, ahol a tél folyamán megaszalódik, és kora tavasszal – hagyományosan hamvazószerdán – felöntik az újborral. A leírást a szentendrei Ignjatovics Jakovtól idézzük: „Illatos, sötét, színe, mint a bika vére."

A siker hatalmas, a 19. század elejére Szentendre az akkori Magyarország egyikjelentős szőlőtermelő városává fejlődik. Több kádárműhely működik, mint az egésztokaji borvidéken. És egyben megértjük, hogy vélhetően a rácok nem lustaságbólvártak Szent Trifun napjáig az újborral, hanem talán azért, mert az általuk használtmódszerrel lassabban készült el a bor.

De hova tűnt Szentendréről a hatalmas szőlő és a rengeteg bor? A válasz egyrovarra, egy lehetetlen életciklusú kártevőre vezethető vissza. Az Amerikából behozott filoxéra 1880-ban érkezik a Dunakanyarba, Tahitótfalura, ahonnan elindulva hét év alatt szinte az összes szőlőt kipusztítja. A virágzó mezőgazdaság és aborkereskedelem történelmi távlatban egyik napról a másikra omlik össze. Ez az összeomlás amúgy az egész országra, sőt egész Európára jellemző. De amíg egyhegyaljai vagy badacsonyi gazdának más módja nincs a túlélésre, mint az, hogy újra-és újra próbálkozzon, látva, hogy néhány évente ismét elpusztul a szőlője, a fővárosközelsége miatt a szentendreieknek több lehetőségük is adódik a túlélésre, pláne,hogy 1888-ban elindul a HÉV-közlekedés is. A megmaradt földeken sok más haszonnövénnyel: egressel, gyümölcsfákkal, virágokkal próbálkoznak, és az egykorhatalmas szőlők végleg eltűnnek a város körül.

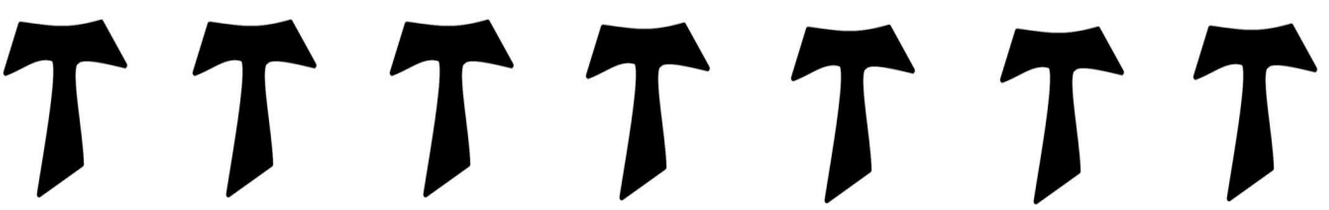
Szent Márton hagyománya a 20. századra a klímának, a sváb borászatihagyományoknak és fajtáknak köszönhetően kibővült a vörösborokkal is, így nemkell megvárnunk Szent Trifun napját. Sőt, három borászatnak köszönhetőenSzentendrén ismét készül bor, amelyet Szent Mártonnal közösen bárki elbírálhat.

Hidegkuti Gergely

Szent Ferenc ma is érvényes üzenete halálának 800. évfordulóján

Járjuk mi is Isten Szegényének, a Poverellónak az útját!

Assisi Szent Ferenc élete és tanításai máig inspirálóan hatnak, az általa alapított Kisebb Testvérek Rendje ma is köztünk, velünk él. Kalandos élete során Ferenc nagy utat járt be térben és lélekben, számtalan könyv és film dolgozta fel életét. Szentként tisztelték már életében, és életszentségének bizonyítékaként megkapta a Krisztus kínszenvedésére utaló sebhelyeket, a stigmákat. Élete végén megírta a Naphimnuszt, amely Isten és a teremtett világ dicsőítéséről szól, melyben a természeti elemeket testvérként szólítja meg, mert mindannyian ugyanattól az Atyától származnak. A vers végén Ferenc a „testvérünk a testi halál" gondolattal azt hangsúlyozza, hogy aki Isten akaratában él, annak a halál nem árthat, mert az csak átmenetet biztosít az örök életre.
Október 4-én ünnepeltük Szent Ferenc halálának 800. évfordulóját. A kerek évforduló kapcsán felvetődik a kérdés: Hogyan tisztelhetjük Szent Ferencet, és hogyan fejleszthetünk mi magunk is igazi ferences szívet, hogy közösségünkkel együtt szolgálhassuk Krisztust és az Egyházat? Íme három gondolat, amit érdemes átgondolni.
Mit tanácsolna Francesco, hogyan legyünk mi

Ünnepeld az Eucharisztia szentségét, és szolgáld a rászorulókat!

Ferenc mind az Eucharisztia iránti szeretetét, mind a nehézségekkel küzdő emberek iránti gondoskodását élete legfontosabb feladatainak tekintette. Ez ma is éppúgy lehetséges, mint Ferenc idejében. Kérd a Szentlélek segítségét, hogy újítsa meg Jézus iránti szeretetedet, és segítsen tudatosan készülni a szentmisére! Érkezz a szentmise kezdete előtt, csendesítsd le a lelked, hogy legalább a szentmise idejére magad mögött hagyd az aktuális problémáidat! E nélkül könnyen puszta rutinná válhat a szentmise, amikor elvész a lényeg, és nem jut el hozzád az Eucharisztia jelentése. Ha azonban sikerül közelebb kerülnöd a szeretet lényegéhez, az elindít majd a szolgálat útján! Sokféleképpen szolgálhatunk másokat, és mindenki megtalálhatja a hozzá legközelebb álló szolgálatot: lehet az önkéntes munka egy ingyenkonyhán, a már nem szükséges ruhák, játékok eladományozása, bevásárlás időseknek, vagy helyi társadalmi problémák megoldása. Engedd, hogy utat mutasson az Eucharisztia arra, hogy meglásd a szegényekben és a rászorulókban Krisztust!

Sétálj a természetben - elektronikus eszközök nélkül!

Sokan kezdjük a napot kávéval és egyre többen vesszük a kezünkbe ébredés után első mozdulatként a telefonunkat. Egyszer tegyünk próbát, hogy milyen az, amikor napfelkelte előtt vagy kevéssel utána sétálunk egyet – a telefont és a fülhallgatót otthon hagyva! A csend, a fák árnyékai és az ébredező természet békés pillanatokat varázsolnak körénk. Ha nincs, ami elterelje a figyelmünket, talán képesek leszünk jobban odafigyelni saját testünkre és érzéseinkre. Élvezzük a csendet, figyeljük meg a teremtett világ apró részleteit, rezdüléseit! Ebben a megfigyelésre kész tudatállapotban könnyebben tudunk Istenre összpontosítani: ha szólunk Hozzá, meghallhatjuk szavát.

Ferenc szoros kapcsolatban állt a természettel, tudott "kapcsolódni" mindenhez: állathoz, növényhez, természeti jelenségekhez. Lelkünk nyitottságával mi is mélyebb kapcsolatba kerülhetünk a körülöttünk lévő világgal, önmagunkkal és Istennel. Egy ilyen napkezdet békével, nyugalommal tölt el, felvértez minket az eljövendő nap nehézségeivel szemben, és így könnyebb megmaradni a krisztusi úton.

Válassz egy olyan szent tárgyat, ami mindig veled van!

Válassz például egy rózsafüzért, egy bencés medált, vagy egy kis San Damiano-keresztet! Tartsd a zsebedben! Amikor a napod stresszessé válik, ha előveszed, az emlékeztetni fog arra, hogy Isten közel van hozzád. Ez a megközelítés jellegzetesen ferences lelkületű. Ferenc hozta létre ugyanis pápai engedéllyel 1223-ban - az élő betlehemi jászolt Greccio-városában. Ez volt az első betlehemi jászol, amit a falubeliekkel, valós személyekkel és valódi állatokkal alkotott meg azért, hogy a helyiek közelről átélhessék Jézus születésének valóságát. A mi választott szent tárgyunk is segít emlékezni arra, milyen közel van hozzánk Jézus a mindennapi életünkben. Amikor elgondolkodunk azon, hogy mit tehetnénk Szent Ferenc halála után 800 évvel, akkor jusson eszünkbe az ő különleges találkozása Krisztussal! A San Damiano-i ikonkereszt előtt imádkozó Ferenchez Krisztus háromszor szólt: „Menj, Ferenc, és állítsd helyre romokban heverő egyházamat!" Ferenc először ezt szó szerint értette, és újjáépítette a templomot, majd később értette meg, hogy az egész Egyházat kell megújítania. XVI. Benedek pápa így írta le ezt a pillanatot:

„Abban a pillanatban Szent Ferenc arra kapott meghívást, hogy építse újjá a kis templomot, de az épület romos állapota az Egyház drámai helyzetének szimbóluma volt. Abban az időben ugyanis az Egyház felszínes volt, nem formálta és nem alakította át az emberek életét, a papok nem voltak lelkesek, a szeretet pedig kihűlt. Az Egyház belső romlásnak indult, amely az egység megbomlását is előidézte, és eretnek-mozgalmak kialakulásához vezetett. Mégis ott, a romokban heverő Egyház közepén, ott állt a Megfeszített Úr, és megszólalt: megújulásra szólított fel, és Szent Ferencet hívta, hogy kezei munkájával állítsa helyre a romos San Damiano-kápolnát, amely egy sokkal mélyebb hívás szimbóluma is volt: Ferenc hitének radikalizmusával és Krisztus iránti szeretetteljes lelkesedésével Krisztus Egyházának megújítására kapott meghívást."

Ferenc szívébe véste Jézus szavait, és újjáépítette az Assisi külvárosában álló kis templomot, a Portiunculát. Itt alapította meg a Kisebb Testvérek Rendjét, itt segített a későbbi Szent Klárának szerzetessé válni, és itt alapították meg együtt a Klarisszák Rendjét. Ferenc és szerzetes testvérei minden évben összegyűltek a Portiunculában, hogy megvitassák szabályzatukat, és megújítsák az evangélium iránti elkötelezettségüket. 800 évvel ezelőtt ott halt meg Ferenc, testvérei körében, amikor találkozott „Halál Nővérrel". Szent Ferenc új mozgalmat indított el az Egyházban, amikor megújulásra volt szükség. Most, 800 évvel később, mindannyian arra vagyunk meghívva, hogy a magunk módján építsük újjá az Egyházat.

Dicsőítsük az Eucharisztiát, gondoskodjunk a rászorulókról, lépjünk kapcsolatba a természet Teremtőjével, és maradjunk közel Jézushoz! Legyünk az Úr békéjének eszközei!

VZS
Forrás: CatholicLink

Közösségünk imaszándékai

Családomért, hogy békében tudjunk élni

Október 11-èn elhunyt Erzsike lelkiüdvéért

Élő Gábor gyógyulásáért

Édesanyám, Éva gyógyulásáért

Édesanyám, Erzsébet lelki üdvéért, nyugalmáért

Férjem,György gyógyulásáért

Politikai foglyokért

Anna, Lilla, Éva gyógyulásáért

Elhunyt szüleimért, testvéreimért, sógornőimért, vejemért

Balázsért, Rékáért, Benciért

Egyéves kisunokámért, hogy egészséges, boldog ember lehessen

KÖSZÖNET

Riadt kérdéssel fordultam az Úrhoz
Amikor életem kezedbe tettem,
s követődnek szegődtem Mesterem,
azt ígérted,soha nem hagysz el engem,
mindig ott leszel velem.
S most visszanézve,a legnehezebb
úton, legkínosabb napokon át
mégsem látom szent lába nyomát!
Csak egy pár láb nyoma
látszik ott az ösvényen.
Elhagytál a legnagyobb ínségben?

Az Úr kézenfogott,s szemembe nézett
Gyermekem, sose hagytalak el téged!
Azokon a nehéz napokon át
azért látod csak egy pár láb nyomát,
Mert a legsúlyosabb próbák alatt
Téged vállamon hordoztalak!

Végtelen hálával köszönöm az értem mondott imáitokat!

Ráczné G.Éva

Könyvajánló

Barsi Balázs - Telek Péter-Pál: Új Magasság és Mélység”

Már régóta olvashatóak számos online felületen Barsi Balázs ferences szerzetes atya elmélkedései, amelyek az egyházi év minden napjára kínálnak bibliai gondolatokat.

Mindazok kedvéért, akik szívesebben tartanak a kezükben könyvet, mint egy okostelefont, a Szent István Társulat kiadásában 2025-ben megjelent a napi szentírási elmélkedéseket tartalmazó „Új magasság és mélység” című könyv. Az egyházi évhez igazodó módon szerkesztett közel 800 oldalas mű bármikor olvasható, és még wifi sem kell hozzá.

LGy

A könyvhöz készített saját weboldal:
https://barsitelekmm.blogspot.com/

Felpezsdült a plébániai élet

Az ősszel megújult lendülettel indult több közösség is a plébánián. A bérmálkozási felkészítő mellett az egyetemisták, a fiatal anyukák vagy éppen a ministránsok is rendszeresen találkoznak a plébánia szervezésében. A legtöbb csoportot Bálint atya vezeti, akit az új feladatai mellet a Hivatás évéről is kérdeztünk.

PPÚ: Az ősszel több csoport is indult a plébánia szervezésében. Melyek ezek, és milyenek az első tapasztalatok?

Bálint atya: Aminek nagyon örültem, az az egyetemista korosztály hittanja. Őszintén szólva nem gondoltam, hogy ilyen szép számban jönnek majd fiatalok. Péntek esténként viszont egy jó kis közösség kezdett el kialakulni. Nagyon értelmesek, szívesen is jönnek, nyitottak egymás felé és hitünk mélyebb megismerésére is.
Szintén reményteli, hogy az elmúlt időszakban többen is azzal keresték meg a plébániát, hogy szeretnének szentségekhez járulni. Nagy öröm számunkra, hogy a bérmálkozókon kívül is szép számmal vannak, akik a keresztségre vagy az elsőáldozásra készülnek. Közülük jó néhányan György atyához járnak felkészítésre.

PPÚ: Jövő tavasszal pedig bérmálás is lesz templomunkban.

BA: Így van, ezért a gimnazista korosztályból elindult egy bérmálkozásra készülő csoport is. Célom, hogy a fiatalok ne kibérmálkozzanak az Egyházból, hanem hosszútávon is elkötelezett tagjai legyenek.
Igyekszem elmélyíteni bennük a hitet. Próbálom megmutatni, hogy hogyan élhetik meg a hétköznapokban is hitüket. A fiatalok remélhetőleg azt is értéknek tekintik, hogy közösségben készülhetnek a lelki felnőtté válás egyik fontos állomására. Remélem, hogy a csapat egy későbbi középiskolás csoport magja is lehet majd. Bízom benne, hogy ezt majd ők is szeretnék.
Reménnyel tölt el az is, hogy többen jelezték: szeretnének bérmálkozni, de most még nem érezték készen magukat, két év múlva viszont terveznek csatlakozni.

A külön gimnazista hittancsoport viszont egyelőre nem tudott elindulni, mert a bérmálkozási felkészítő mellett nem volt elegendő jelentkező. Talán jövőre erre is több lehetőségünk nyílik, hiszen bérmálkozás csak kétévente szokott lenni.

A Szentlélek szemináriumból alakult felnőtt imacsoport is szépen működik. A napi evangéliumról szoktunk velük elmélkedni.

PPÚ: Vannak olyan közösségeink is, melyeket nem az atyák vezetnek.

BA: A baba-mama klub találkozói is népszerűek. Én ebben nem veszek részt, de kéthetente kedd délelőtt jönnek, kérik a kulcsot, és a hittanterem ilyenkor megtelik aranyos kisbabákkal, kisgyerekekkel.
Örömteli az is, hogy több új, fiatal ministráns jelentkezett. Ők péntekenként találkoznak az idősebb ministránsfiúk vezetésével. Adventben jön el számukra a várva várt pillanat, amikor először szolgálhatnak az oltárnál, beöltözésükre pedig nagyböjtben kerül majd sor. A rendszeres alkalmakon túl egyéb programokat is szervezünk nekik. Én személy szerint különösen szeretem, amikor péntekenként csatlakozni tudok hozzájuk a Szent András Iskolában rendezett focizáshoz.

Annak pedig kifejezetten örülök, hogy a fiataloknak ma már még több lehetőségük van bekapcsolódni egy közösség életébe. A cserkészet és a Regnum mellett immár plébániai keretek között is találnak erre alkalmat.

PPÚ: 2027 a Hivatás éve lesz a Magyar Katolikus Egyházban. Mit jelent számodra a hivatás gondolata?

BA: Azt szeretném hangsúlyozni, hogy mindenkinek van hivatása. Éppen ezért a hivatás éve nemcsak a papi és szerzetesi hivatásokról szól majd. Egyházunk azt is szeretné kiemelni, hogy a házasság is egy hivatás, az anyaság vagy az apaság is egy hivatás. Azért is kell erről beszélnünk, mert nagyon sokan bolyonganak a világban, és nem tudják, miért is élnek. A magyar nyelv gyönyörűen fejezi ki, hogy a hivatásban az Isten hív valamire. Tehát az életünk nem csak úgy pereg itt a földön, hanem van értelme és célja. Ezt az értelmet a hivatásunk felfedezésében és megélésében találhatjuk meg. Nekünk pedig az a feladatunk, hogy segítsünk megkeresni mindenkinek a hivatását, azt, hogy mire hívja az Isten.

A személyes példa itt is kulcsfontosságú. Amilyen lelkesedéssel és hitelességgel élem meg a hivatásom, az a legnagyobb vonzóerő a többieknek is. Ha például látják, hogy nekem is vannak nehézségeim a hivatásomban, de mégis kitartok mellette, akkor másoknak is erőt tudok adni. A modern világ, az online tér, a rengeteg információ nem könnyíti a hivatás felfedezését és megélését sem. A nagy zajban nehéz meghallani, mire hív engem az Isten. Nagyon is időszerű, hogy jövőre jobban odafigyeljünk a hivatásokra.

SB

Engedjétek hozzám jönni és színezni

Szent Márton

www.legyresen.com

Forrás:file:///C:/Users/MCHA5D/Downloads/lr_szt-marton_szinezo5.pdf

Plébániai programok, hírek

NOVEMBERI MISESZÁNDÉKOK

November hónap folyamán - az esti szentmiséken, azokért az elhunytakért misézünk, akiknek a nevét a padokon található borítékban lévő cédulákra felírják. Kérjük, hogy a lezárt borítékokat adományaikkal együtt a templom közepéntalálható perselybe helyezzék. A hónap folyamán minden este lesz szentmise, tehát szerdánként is.

ADVENTI VÁSÁR

Adventi jótékonysági vásár a Ferences Sportcsarnokban - 2026. december 5. 9.00-től

A **Nők Szentendréért Egyesület** és a **Szentendre Barátai Egyesület** tagjai szerint egy közösség ereje apró, önzetlen cselekedetekben mutatkozik meg igazán: közös adventi jótékonysági vásárukat már hetedik éve szervezik. Az egyesületek a szentendrei **Szent Erzsébet Karitász** csoportnak ajánlják fel a vásár teljes bevételét, ezzel a rászoruló helyi családok téli tűzifabeszerzését segítik. A jótékonysági vásáron minőségi ruházati cikkeket, kozmetikai termékeket, játékokat és egyéb portékákat is találhatunk. Várunk **2026. december 5., 9.00-től a Ferences Sportcsarnok előcsarnokában! Emlékezzünk adventben is Szent Erzsébet életpéldájára: a szeretet nem csak érzés, de cselekvő odafordulás is a szükséget szenvedők felé!**

Solymosi Heléna

JÓTÉKONYSÁGI KRUMPLIEBÉD

Idén is megrendezésre kerül a Jótékonysági Krumpliebéd.
Időpont: **december 6., vasárnap**

Mindenkit szeretettel várnak!

SEKRESTYÉST KERESÜNK!

Nyugdíjba mentél, de a pörgést nem adnád fel? Unod a tévéműsort? A rejtvények már mind megfejtve, a kert is rendben, de érzed, hogy van még benned energia, és szívesen tartoznál egy igazán jó közösséghez? György atya keresi azt a lelkes, precíz és fiatalos nyugdíjast, aki szívesen vállalná a sekrestyési szolgálatot.

A munka előnyei:

Biztos háttér: Egy több mint 2000 éve működő, stabil multinacionális szervezet helyi kirendeltsége vagyunk.
Kiváló munkakörnyezet: Extra belmagasság, folyamatosan kellemes, hűvös klíma (nyáron különösen szeretni fogod).
Főnöki támogatás: A közvetlen főnököd (György atya) áldott jó ember, a Legfelsőbb Főnökről nem is beszélve.
Mit várunk Tőled:

Logisztikai zsenialitást: A liturgikus kellékek katonás rendben tartását. (A misekönyv jelzőszalagjait úgy kell kezelned, mint a legfontosabb határidőnaplódat.).
VIP öltöztetést: Segédkezést az atyák beöltözésénél.
Kulcsok kezelését.

Téged keresünk, ha:
Gyakorló hívő vagy.
Van benned egy cseppnyi Poirot (a gyertyáknak egyenesen KELL állniuk, az oltárterítő nem lehet gyűrött!).
Nem ijedsz meg a hétvégi munkavégzéstől (a vasárnap nálunk a hétfő).
A türelmed vetekszik a diszkrécióddal.
Jelentkezés: Gyere oda György atyához a vasárnapi mise után egy személyes beszélgetésre, vagy keresd a Plébánia hivatalt. Szeretettel várunk!

ZENEI ESEMÉNYEK A PÉTER - PÁL TEMPLOMBAN

NOvember 22. vasárnap 19.15 – Krisztus Király vasárnapja
Kamara koncert: Gyermán Júlia – hegedű, Somogyi Péter – hegedű, Richter Annamária – zongora.

November 28. szombat 19.00
Ünnepi kórusvesperás a Szent András Katolikus Általános Iskola diákkórusaival.

December 5. szombat 19.00 - Szakács Imre kiállításának megnyitója és orgonakoncert.

December 12. szombat 19.00 - Karácsonyi koncert.

December 19. szombat 19.00 - Musica Beata városi vegyeskar Adventi Hangversenye.

NEM JÓ AZ EMBERNEK EGYEDÜL LENNIE

György atyával egyeztetett meghívás!

Ha te is a templomba jársz és szívesen ismerkednél, beszélgetnél a többi hívővel, akkor itt a lehetőség.

Gyere, igyál egy pohár teát vagy forralt bort velünk a templom előtt a három adventi vasárnapon.

Találkozzunk december 6-án, 13-án és 20-án a 9-es mise után a Péter-Pál-templom előtt, az ebédről nem fogsz lemaradni.

PPÚ szerkesztőség

Bíró Panni
Jánosi Dorka Regina
Kventín Bence
Dibusz Dalma
Benoot Leó
Fenyvesi Luca
Frittmann Frida
Kovács Frida
Nagybányai-Nagy Bálint
Márk
Gáspár Bálint
Varga Ádám

Tóth-Major Balázs – Dombóvári Dóra
Déri Boldizsár – Tivorán Emese
Takács Árpád Gábor – Mészáros Ágota
Körösfalvi Attila – Paula Rodrígez Perez
Székely Áron – Sinkovics Luca

Kummert Mária
Sarkóczi László
Marghescu Mária

virtuóz
kiadó és nyomdaipari kft